

Імплементация методитики cіil під час викладання «практичного курсу англійської мови» для студентів 3 курсів філологічних факультетів ЗВО України в умовах дистанційного та змішаних форм навчання

І. В. Шевченко, О. М. Кордюк

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
Corresponding author. E-mail: shevchenko2011@gmail.com

Paper received 04.12.20; Accepted for publication 20.12.20.

<https://doi.org/10.31174/SEND-HS2020-242VIII42-11>

Анотація. Наша стаття присвячена розгляду проблеми імплементатії методики предметно-мовного інтегрованого навчання (cіil) у процесі вивчення «Практичного курсу англійської мови» студентами III курсу філологічних факультетів ЗВО України за допомогою тестів для самостійної роботи і самоконтролю в умовах змішаної та дистанційної форм навчання. Звернено увагу на ефективність перевірки й систематизації знань за посередництвом указаної методики під час вивчення навчальної дисципліни. Метою розвідки є висвітлення основних переваг застосування методики cіil упродовж вивчення студентами III курсу філологічних факультетів ЗВО України вказаної дисципліни. Підкреслено ефективність використання тестів для самостійної роботи і самоконтролю, що дають можливість студентам перевірити свої знання з англійської мови в умовах змішаної й дистанційної форм навчання. Підкреслено, що використання методики cіil підвищує мотивацію вивчення англійської мови у студентів, сприяє розвитку їхніх розумових здібностей, цілеспрямованому засвоєнню лексичних одиниць і знань із граматики, що використовуватимуться в майбутній професійній діяльності.

Ключові слова: предметно-мовне інтегроване навчання, практичний курс англійської мови, змішана форма навчання, дистанційна форма навчання, майбутня професійна діяльність, тест, самостійна робота, самоконтроль.

Постановка проблеми. Сучасне освітнє життя в Україні є підтвердженням поступового процесу інтеграції в Європейський науково-інформаційний простір. Розвиток і впровадження нових комп'ютерних технологій, виникнення нових гаджетів вимагає від майбутніх фахівців не тільки володіння інтегрованими комунікативними навичками спілкування, що може забезпечити професійно-ділове спілкування між людьми різних країн, але й знання англійських лексичних одиниць із певних сфер виробництва, життєдіяльності людей, зокрема освіти, медицини, мистецтва тощо.

Методика cіil (Content and Language Integrated Learning) у цьому випадку набуває особливої уваги в контексті функційного оволодіння іноземною мовою та принципу інтегрованості. За Девідом Маршем, cіil дозволяє формувати в тих, хто навчається, іншомовну лінгвістичну і комунікативну компетенції в тому самому навчальному контексті, у якому в них формуються загальні знання і вміння. Використання методики cіil передбачає вивчення немовних предметів (біологія, математики, географії й ін.) іноземними мовами [2].

Аналіз досліджень. Проблемі предметно-мовного інтегрованого навчання приділяли увагу С. Бобиль, Ю. Руднік, Ю. Соболю, О. Ходаковська та деякі інші науковці. Серед зарубіжних дослідників предметно-мовного інтегрованого навчання слід виокремити праці М. Аллена, А. Бонне, Д. Греддола, Л. Коллінза, Д. Марша, І. Тинга.

Мета статті. Головною метою пропонованої роботи є показати засоби імплементатії методики cіil під час вивчення дисципліни «Практичний курс англійської мови» студентами III курсу філологічних факультетів ЗВО України за допомогою тестів для самостійної роботи і самоконтролю в умовах дистанційної та змішаної форм навчання.

Виклад основного матеріалу. О. Ходаковська вважає, що вивчення мови за методикою cіil більш цілеспрямоване, оскільки мова використовується для

вирішення конкретних комунікативних завдань. Крім того, студенти або учні мають можливість краще пізнати і зрозуміти культуру мови, яка вивчається, що веде до формування соціокультурної компетенції учнів. Студент або учень пропускає крізь себе значний обсяг мовного матеріалу, що є повноцінним зануренням у природне мовне середовище. Робота з різними темами дозволяє вивчити специфічні терміни, певні мовні конструкції і сприяє поповненню словникового запасу студента або учня предметною термінологією, готуючи його до подальшого навчання й застосування отриманих знань і вмінь. Вивчення іноземної мови і немовного предмета одночасно є додатковим засобом для досягнення освітньої мети й має переваги для вивчення як іноземної мови, так і немовного предмета [2].

Досвід свідчить, що вивчення англійської мови за методикою cіil створює умови для входження України у трансконтинентальну систему комп'ютерної інформації і є основою для виникнення нової системи інформаційного забезпечення освіти. У зв'язку з цим розвиток дистанційної та змішаної форм навчання стає надзвичайно актуальним.

Питання застосування дистанційного навчання в навчальному процесі вищих навчальних закладів розглядають В. Дивак, Н. Думанський, Т. Крамаренко, В. Попов, В. Трохименко та ін. На думку В. Кухаренко, «дистанційне навчання» – це навчання за допомогою засобів телекомунікацій, у процесі якого суб'єкти навчання (студенти, педагоги, тьютори), маючи просторову або часову віддаленість, здійснюють загальний навчальний процес, спрямований на створення ними зовнішніх навчальних продуктів і відповідних внутрішніх змін (збільшень) суб'єктів навчання [3].

Отже, система дистанційного навчання повинна мати наступні компоненти: системне середовище дистанційного навчання з необхідними засобами для комунікації учасників дистанційного навчання, елект-

ронну базу навчальних матеріалів, віртуальні лабораторії, учасників дистанційного навчання (викладачі, студенти) і технічних спеціалістів (програмісти, системні адміністратори, веб-дизайнери), інтегровану в системне середовище дистанційного навчання систему керування й обліку дистанційного навчання [3].

Мають рацію В. Кухаренко, О. Рибалко й Н. Сиротенко, вказуючи, що дистанційне навчання здійснюється за допомогою Інтернету, оскільки одержання навчальних матеріалів і завдань, а також інших питань, пов'язаних із комунікацією, відбувається заочно. Проміжна й підсумкова атестація здійснюються також за допомогою пересилання й перевірки матеріалів [3].

У зв'язку з цим, на думку вчених, очевидні такі негативні фактори дистанційного навчання: відсутність очного спілкування вчителя і студента, що не дозволяє реалізовувати індивідуальний підхід у навчанні та вихованні; студенти не завжди самодисципліновані, свідомі й самостійні; відсутність належної технічної оснащеності для постійного доступу до джерел інформації; нестача практичних занять і відсутність постійного контролю [3].

Практика і широкі сучасні дослідження засвідчують, що в такому випадку необхідно використовувати змішану форму навчання, яка створює комфортне освітнє інформаційне середовище, і системи комунікацій, що надають необхідну навчальну інформацію.

За словами А. Андреева, під змішаним навчанням (blended learning) слід розуміти об'єднання традиційних методів навчання з інтерактивними, яке складається з трьох етапів: дистанційне вивчення теоретичного матеріалу, засвоєння практичних аспектів у формі денних занять, остання фаза – складання іспиту або виконання випускової роботи [1]. Вчений пояснює, що у змішаному навчанні використовуються елементи асинхронного й синхронного дистанційного навчання, сутність яких полягає в тому, що певну частину навчальних дисциплін (або дисципліни) студенти (слухачі) опановують у традиційних формах навчання (стаціонарній або заочній тощо), а іншу частину дисциплін (або дисципліни) – за технологіями мережевого навчання. Співвідношення частин визначається готовністю освітньої установи в цілому до подібної побудови навчального процесу, а також бажанням і технічними можливостями студентів (слухачів). Такий підхід іменують «гнучким навчанням» (flexible learning) [1].

Аналіз навчальної програми із «Практичного курсу англійської мови» спеціальності 014.02 Середня освіта. Мова і література (англійська) для III курсу свідчить, що співвідношення годин аудиторних занять і годин на самостійну роботу складає приблизно 40 % : 60 %. Так, у першому семестрі на цей предмет передбачається 50 годин аудиторних занять і 90 годин самостійної роботи; у другому семестрі – 66 годин аудиторних занять і 144 –самостійної роботи. Відповідною програмою заплановано вивчення певних тем із граматики, що надають студентам можливість перевірити свої знання з англійської мови. Це теми: “The Article”, “The Adjective”, “The Adverb”, “Passive voice”, “Sequence of Tenses” і “Indirect speech”.

Досвід свідчить, що найбільшої кількості помилок

студенти припускаються з тем “The Article”, “The Adjective” і “The Adverb”.

З метою перевірки знань і виявлення помилок студентам із теми “The Article” можливо запропонувати наступні тести:

TEST 1.

Task 1. . Choose the correct answer.

- Robin hood lived in _____ Sherwood Forest near _____ Nottingham.
 - An, the
 - A, -
 - The, -
 - , a
- If you look at _____ farms in _____ East they are not like _____ farms in _____ West.
 - The, the, the, the
 - , the, an,-
 - The,-, a, an
 - An, an, a, a
- _____ little white poodle was sitting on _____ window sill of _____ red-brick house.
 - A, a, a
 - , the, a,
 - An, the, -,
 - A, the, a
- Today we are having _____ fried potatoes with _____ meat and _____ rice pudding.
 - , -, a
 - The, the –
 - An, -, a
 - A, a, the
- Wendy is _____ doctor, Bernie is _____ artist and Sarah is _____ nurse in _____ nursing house.
 - , the, the, a
 - A, an, a, the
 - , -, the, the
 - An, an, -, the
- _____ official languages of _____ Canada are _____ English language and _____ French language.
 - A, the, an, -,
 - An, -, the, the
 - , the, an, an
 - The, -, the, the
- We were to meet at _____ Odeon cinema theatre at 4p.m but _____ Finns didn't come.
 - , -,
 - The, the
 - An, an
 - A, a
- As far as I know Brian was _____ first to come and _____ last to leave.
 - , -
 - An, an
 - The, the
 - A, a
- _____ weather is very warm today. What _____ weather for such _____ day.
 - A, an, the
 - The, -, a
 - , -, a
 - An, -, the
- _____ Yale University is one of _____ most prestigious universities in _____ USA.

- A) The, -, -
 B) A, the, an
 C) -, the, the
 D) An, -, the
11. _____ exploration of _____ west was tied to _____ search for _____ gold in _____ California.
 A) The, the, the, -, -
 B) A, the, an, -, the
 C) -, the, the, a, the
 D) An, -, -, the, the
12. He was _____ tall blonde lad with _____ pale face and _____ exhausted look.
 A) The, the, a
 B) An, an, the
 C) -, -, a
 D) A, a, an,
13. _____ Niagara Falls is situated on _____ Ni-agara River in _____ North America.
 A) -, the, -,
 B) The, -, the
 C) An, -, -,
 D) A, an, the
14. _____ Tate Gallery contains _____ unique collection of _____ British paintings from _____ sixteenth century up to nowadays.
 A) The, a, the, the
 B) The, the, the, the
 C) An, the, a, a
 D) A, -, an, an
15. In 1856 Florence Nightingale started _____ Nightingale School for Nurses at _____ St Thomas Hospital in _____ London.
 A) A, a, an
 B) The, the, -
 C) -, the, a
 D) An, -, the [5]

Із теми "The Adjective" нами запропоновано такі тести:

TEST 1.

Task 1. Choose the correct answer.

1. Ukrainian footballers are good but Brazilian footballers are _____.
 A) better
 B) the best
 C) best
 D) good
2. When they compared the little pond it was _____ of their own one.
 A) half as size
 B) half with size
 C) twice as small
 D) half the size
3. This city was _____ city in our country.
 A) most polluted
 B) polluted
 C) the most polluted
 D) more polluted
4. What happened to the chef? The meat isn't _____ it was yesterday.
 A) such good not
 B) so good as
 C) not good so

- D) as good so
5. That was _____ film I've ever seen.
 A) more frightening
 B) the more frightening
 C) the most frightened
 D) the most frightening
6. Curry is _____ red pepper and black pepper.
 A) as hot as
 B) as hot so
 C) so hot as
 D) not hot as
7. Dick was really _____ than usual and looked upset.
 A) more bored
 B) boreder
 C) the most bored
 D) most bored
8. That restaurant is _____ than the restaurant in the centre.
 A) the more expensive
 B) more expensive
 C) the most expensive
 D) expensive
9. When we speak about the breaks we always say, '_____'.
 A) the longest, the best
 B) The long, the good
 C) the longer, the better
 D) long, good
10. I think it's _____ today than it was yesterday.
 A) the more pleasanter
 B) pleasant
 C) the most pleasant/pleasantest
 D) more pleasant/pleasanter
11. We saw a _____ made of light blue porcelain filled with some orange juice and came up nearer.
 A) two-liter jar
 B) two-litre jar
 C) two-litres jar
 D) two-litre's jar
12. This apple isn't _____ that one.
 A) as sweet so
 B) not sweet as
 C) sweet as
 D) so sweet as
13. Sue is very young. She is _____ in the class.
 A) more younger
 B) the youngest
 C) young
 D) younger
14. The street was _____ than usual because of the parade.
 A) more crowded
 B) crowderer
 C) crowded
 D) the most crowded
15. _____ it rains _____ we get.
 A) Hard, wet
 B) The hardest, the wettest
 C) The harder, the wetter
 D) Harder, wetter [5]

Висновки. Сучасна методика *clil* має очевидні переваги у процесі вивчення іноземної мови. Вона мотивує навчання студентів, спонукає до осмисленого запам'ятовування нових лексичних одиниць та вивчення граматичних правил. Використання тестів для

самостійної роботи і самоконтролю надають студентам в умовах змішаної та дистанційної форм навчання перевірити і поглибити знання лексичних одиниць і граматичних правил, які вони застосовуватимуть у майбутній професійній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреев А. УМК для e-Learning. Высшее образование в России. 2007. №7. С. 65-69.
2. Marsh D. Content and Language Integrated Learning: The European Dimension - Actions, Trends and Foresight Potential. URL: <http://europa.eu.int/comm/education/languages/index/html> (дата звернення: 14.09.2019).
3. Кухаренко В. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: навч. посіб. / В.М. Кухаренко, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко. – Харків: НТУ "ХПИ", "Торсінг", 2002. 320 с.
4. Ходаковська О. Особливості методики предметного інтегрованого навчання. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/63.pdf> (дата звернення 12.09.2020).
5. Шевченко І.В. Навчально-методичний посібник із «Практичного курсу основної мови» для студентів 3 курсу. Лексико-граматичні завдання для самостійної роботи і самоконтролю. /Шевченко І.В., Кордюк О.М. – Миколаїв, МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2020. – 160 с.

REFERENCES

1. Andreyev A. TMC for e-Learning. Higher education in Russia. 2007, № 7, p.p 65-69 [in Russian].
2. Marsh D. Content and Language Integrated Learning: The European Dimension - Actions, Trends and Foresight Potential. Retrieved from <http://europa.eu.int/comm/education/languages/index/html>. [in English].
3. Kukhareno V. Distance learning: The conditions of use. Distance course: textbook. Kharkiv: STU "HPI", "Torsing", 2002. 320 p. [in Ukrainian].
4. Khodakovska O. Peculiarities of methodology of content and language integrated learning. Retrieved from: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/63.pdf>. [in Ukrainian].
5. Shevchenko I.V. Training manual "Practical English Course" for the 3rd year students. Lexical and grammatical exercises for independent work and self-control. Mykolaiv: V.O. Sukhomlynsky National University, 2020. 160 p. [in Ukrainian].

Implementation of CLIL methodology in teaching Practical English course for the 3rd year students of philological faculties at higher educational establishments of Ukraine in the conditions of distant and blended learning

I. V. Shevchenko, O. Kordyuk

Abstract. Knowledge of a foreign language acquires fundamental and priority importance in today's globalization. Possessing integrated communication skills that provide professional and business relationships between people from different countries is becoming an obvious necessity for future foreign language professionals. Accordingly, special attention is paid at the present stage to the CLIL technique known in the world and actively used for effective foreign language learning. The article is devoted to the problem of implementation of the methodology of content and language integrated learning (CLIL) in the process of studying the "Practical English Course" by 3rd year students of philological faculties of higher educational establishments of Ukraine with tests for independent work and self-control in blended and distant learning. Attention is paid to the effectiveness of testing and systematization of knowledge through this method during the study of the discipline. The purpose of the article is to highlight the main advantages of using the CLIL methodology in teaching the 3rd year students of the philological faculties of higher educational establishments of Ukraine in teaching the discipline "Practical English Course". Emphasis is made on the effectiveness of the use of tests for independent work and self-control, which give students the opportunity to test their knowledge of English in a blended and distant learning. The research emphasizes that the use of the CLIL methodology increases the motivation of students to learn English, promotes the development of their mental abilities, purposeful acquisition of lexical units and grammar knowledge, which will be used in their future professional activities.

Keywords: *content and language integrated learning, Practical English course, mixed learning, distant learning, future professional activity, test, independent work, self-control.*